

“VOOR MIJ IS HET SIMPEL. IK HEB GEEN TIEN VRIENDEN.” | MARC VAN RANST BLIKT TERUG OP 13 WEKEN LOCKDOWN

11-24 jaar

Tien weken lang publiceerde WAT WAT 'VIRUS MAGAZINE'. In deze laatste editie blikt viroloog en eindbaas Marc Van Ranst terug op 13 weken lockdown. Hij kijkt ook vooruit, naar het vervolg van de lockdown, naar een vaccin en een zomervakantie met hopelijk wat rust.

“***Als ik een score op tien zou moeten geven, dan geef ik het een vijf. Het had beter gekund, maar ook een heel pak erger. We zitten er ergens tussenin.***”

Marc Van Ranst

Marc, je zetelt in de Veiligheidsraad. Waren er dingen waar jullie het moeilijk over eens raakten?

Wanneer je als wetenschappers samen met politici vergadert, dan zijn er af en toe zaken waar je een andere mening over hebt. Het openhouden van de scholen was er zo één. Wetenschappelijk was er weinig reden om de scholen dicht te doen. Kinderen krijgen niet vaak corona en geven het ook niet vaak door aan anderen. Wij wetenschappers wilden de scholen gewoon openhouden tot een of twee weken voor de paasvakantie, dan dichtdoen voor een paar weken, en dan nadien weer openen. Dat is een van de dingen waarover we het niet akkoord waren.

Frankrijk sloot de scholen wél en de Franstalige politici wilden daarom volgen?

Toen de vergadering begon, was eigenlijk iedereen akkoord om de scholen voorlopig open te houden. Maar midden in de vergadering kwam het bericht dat Frankrijk de scholen sloot. En dan was het voor de Waalse politici onmogelijk om daar tegenin te gaan.

Waarom dan?

In Wallonië kijken de mensen heel vaak naar de Franse televisie. Ze switchen daar tussen RTBF en TF1. Er zou verwarring ontstaan. Voor de Franstalige politici was het niet meer mogelijk om die positie aan te houden en dus gingen de scholen ook in België dicht. Dat is een realiteit die wij moeten begrijpen.

Hielden jullie rekening met worst case scenario's?

Het worst case scenario was dat er 100.000 mensen zouden sterven. Maar dat zou zijn wanneer er niks zou gebeuren, niemand iets zou doen en niemand bang zou zijn voor het virus. Dat kan in de realiteit natuurlijk niet.

In welk scenario zitten we nu eigenlijk?

Als ik een score op tien zou moeten geven, dan geef ik het een vijf. Het had beter gekund, maar ook een heel pak erger. We zitten er ergens tussenin.

Hebben jullie de maatregelen strenger gemaakt omdat jullie wisten dat mensen ze soms zouden overtreden?

Nee, de keuzes die we op dat moment hebben genomen, waren echt wel nodig. De maatregelen waren natuurlijk erg streng, maar lang niet zo streng als in Frankrijk, Spanje of Italië. Daar mocht je alleen buitenkomen om te gaan winkelen en de hond uit te laten. Hier in België hebben we net aangeraden om buiten te komen en te sporten. Dat is ook gebeurd. Als je gaat kijken naar de informatie uit draagbare sporthorloges, dan zie je dat mensen meer kilometers gewandeld en gefietst hebben dan ooit tevoren. Het was natuurlijk ook mooi weer.

***“De complottheorie dat het virus in een labo zou zijn gemaakt door de Chinezen, daar geloof ik geen snars van. De natuur is de grootste bioterrorist die er is.*”**

Marc Van Ranst

Er bestaan heel veel complottheorieën over waar het virus is ontstaan. Gaat het verhaal met de vleermuis in Wuhan nog steeds op? Wat is er volgens jou gebeurd?

De complottheorie dat het virus in een labo zou zijn gemaakt door de Chinezen, daar geloof ik geen snars van. De natuur is de grootste bioterrorist die er is. Dat reservoir aan biovirussen is enorm groot. De vorige keer dat er een coronavirus oversprong, was dat ook van een vleermuis. Eerst sprong het naar een civetkat, dan naar de mens. En de virussen die het meest dicht aanliggen bij het COVID-19-virus zijn vleermuizenvirussen, dus dat zal hier ook wel het geval zijn geweest. Misschien was er een tussengastheer die we nog niet kennen, zoals een schubdier. Schubdieren werden op die markt in Wuhan nog altijd verhandeld terwijl het niet mag. In elk geval, die complottheorie, die geloof ik niet.

Je hebt zelf een zoon van 11, hoe heeft die de lockdown beleefd?

Voor kinderen was deze lockdown de eerste grote ramp. Over 2020 gaan ze tegen hun kleinkinderen vertellen tot die het niet meer kunnen horen. Op een paar vlakken hebben we echt veel geluk gehad. Het was mooi weer, dus kinderen met een tuin konden buitenspelen, of gaan wandelen of fietsen. En er was internet. Stel je deze ramp voor zonder internet en een heleboel dingen hadden niet gekund. Een deel daarvan, zoals telewerken en online vergaderen, zullen ook in de toekomst blijven. Een ramp verandert een maatschappij altijd een beetje.

Sommige stemmen gaan op dat we met ‘een verloren generatie’ aan jongeren zitten. Hoe denk jij daarover?

Het is totale bullshit, daar geloof ik nu echt geen moment in. Ja, de kinderen en jongeren zijn een paar maanden niet naar school kunnen gaan. Maar laat ons zeggen dat we twee grote vakanties kort na elkaar hebben gehad, dat is het. Spreken over een verloren generatie is een enorme onderschatting van onze jonge mensen. Die hebben heus wel dingen bijgeleerd. Ze hebben vaker naar het nieuws gekeken dan ooit tevoren en ze zijn dingen gaan opzoeken die ze anders niet zouden zijn gaan opzoeken.

“

Tijdens het WK voetbal leven er in ons land 11 miljoen bondscoaches, tijdens de coronaperiode hebben we 11 miljoen virologen gekweekt

Marc Van Ranst

Zijn er nu meer jonge mensen geïnteresseerd in virologie?

Tijdens het WK voetbal leven er in ons land 11 miljoen bondscoaches, tijdens de coronaperiode hebben we 11 miljoen virologen gekweekt. Zullen er een aantal kinderen of volwassenen wat meer geïnteresseerd raken in infectieziekten, microbiologie of virologie? Waarschijnlijk wel. En ik zou zeggen: alle hulp is welkom.

Je bent ook prof aan de KU Leuven. Hoe verlopen de examens?

Voor de studenten is dit een heel gek jaar. Ze kregen les, maar dan opeens veranderde alles en dat academiejahr liep wel verder. We organiseren de examens nu, en de studenten studeren er ook best goed voor, maar toch zullen we de dingen met een zekere mildheid gaan moeten benaderen. We houden er rekening mee dat dit niet de normale omstandigheden zijn. Mijn advies aan de studenten is: studeer voor je examen, zorg dat je je naam invult en schrijf leesbaar en antwoord zo correct mogelijk op de vragen. Pas dan kunnen we die mildheid toepassen.

Lees verder onder de foto.

Die regel is een beetje wollig uitgelegd, maar je mag in je eigen bubbel iedereen knuffelen of gelijk wat.

Marc Van Ranst

Foto: Johan Jacobs

En hoe gaat het nu eigenlijk met jou, Marc?

Met mij gaat het goed, danku. Het verbaast me dat iedereen dat altijd vraagt. Ik moet er enorm moe en afgepeigerd uitzien.

Nee hoor. Maar je verschijnt overal, het lijkt soms of er drie Marc Van Ransten rondlopen. Hoe heb je de afgelopen dertien weken beleefd?

Waren het dertien weken? Voor mij lijkt dat drie weken, dat meen ik echt. De tijd is gevlogen, mijn kerstboom staat nog. Het waren waanzinnig rare en intense maanden. Ik heb hard gewerkt, maar dat hoort natuurlijk ook. Als er een epidemie is en die wordt veroorzaakt door een virus, dan kan je als viroloog moeilijk zeggen van 'och, laat maar gebeuren, dit is mijn zaak niet'.

Wat heb je de voorbije maanden zelf gedaan ter ontspanning?

Niks. Een beetje naar muziek geluisterd, maar echt niet veel. Ik moet wel zeggen: één van de dingen die ik heel goed kan, is direct in slaap vallen.

Was het voor jou moeilijk om eerst vier en daarna tien personen uit te kiezen?

Eigenlijk ben ik zo weinig thuis geweest dat ik daar ook niet over heb nagedacht. Ik heb eigenlijk geen mensen gezien, enkel op afstand. Mijn ouders heb ik ook nu pas gezien, want die zaten niet in dat groepje van vier. Weetje, ik heb de luxe gehad om constant bezig te zijn en er niet over te hoeven nadenken.

Raad je aan om die tien mensen nu te zien? Of toch beter nog niet?

Die tien mensen per week is een maximum. Je hoopt dan dat er mensen zullen zijn die minder andere mensen zullen zien. Want hoe minder mensen elkaar zien, hoe minder het virus kansen krijgt. Voor mij is het heel eenvoudig. Ik heb geen tien vrienden (lacht).

Mogen we die tien knuffelen of een kus geven?

Die regel is een beetje wollig uitgelegd, maar je mag in je eigen bubbel iedereen knuffelen of gelijk wat. Het komt hierop neer: als je mensen echt wil knuffelen, doe dat dan. Dat is trouwens veiliger dan een handdruk. Mensen die je niet gewoon bent te knuffelen, die hoeft je nu ook niet te knuffelen.

 Politiek is te belangrijk om enkel aan politici over te laten

Marc Van Ranst

Wanneer het virus nog meer is weggeëbd, ga je dan in een zwart gat vallen?

Totaal niet. Ik heb mij in heel mijn leven nog geen moment verveeld en dat gaat ook nu niet gebeuren.

Je hebt je maatschappelijk engagement nu echt wel getoond. Je geeft ook aan dat je al door politieke partijen bent gevraagd om zich bij hen te voegen. Hoe hard denk je daarover na?

Politiek is te belangrijk om enkel aan politici over te laten. Dat meen ik echt. Je een rol spelen in politiek, zonder bij een politieke partij te zijn. Dus nee, ik denk niet dat ik dat ga doen. Misschien later, wie weet. Ik doe deze job erg graag en ik ben niet van plan te veranderen, maar dat betekent niet dat je geen ideeën kan hebben die je ook uitdraagt. Ik weet dat sommige politici zich daar enorm druk in maken en vinden dat het politieke voetbalveld enkel aan hen besteed is, maar ik ben het daar absoluut niet mee eens. Dat voetbalveldje, dat is van ons allemaal.

Hoe ziet jouw zomer eruit?

Mijn zomer ziet er onvoorspelbaar uit. Wanneer het virus echt weggaat, dan ga ik heus wel een beetje vakantie nemen, maar dat ga ik doen in eigen land. En als het virus zich niet gedraagt, dan doen we gewoon verder.

Zullen we deze zomer buiten Europa kunnen reizen?

Dat is een moeilijke vraag, omdat dat ook van de andere landen zal afhangen. Het hangt er ook vanaf waar je heen wil. Als je naar Nieuw-Zeeland wil, is dat geen probleem, want er zijn nul gevallen. Op dit moment naar Brazilië gaan, zal moeilijker zijn.

 Iedereen moet zijn best blijven doen om die curve laag te houden.

Marc Van Ranst

Kunnen we ervoor zorgen dat er geen tweede golf komt?

Er is een kans, weliswaar een kleine, dat er geen tweede golf komt. Maar laten we er rekening mee houden dat er op een bepaald moment, en hopelijk later dan vroeger, toch weer een opflakking komt. Dan gaan we heel hard ons best doen om elk brandje te blussen. Vroeger is er te weinig geïnvesteerd in het voorkomen van die dingen. Nu zijn daar wel mensen voor aangesteld en kunnen we die golf proberen voorkomen. Maar de kans is niet persé heel erg groot dat dat gaat lukken. In een notendop: iedereen moet zijn best blijven doen om die curve laag te houden.

Is het zeker dat dat vaccin gaat lukken?

Er wordt heel hard aan het vaccin gewerkt, door heel veel farmaceutische bedrijven en onderzoeksinstituten en die werken ook heel goed samen. Dat die vaccins allemaal 100% zeker werken, dat is een ander verhaal, maar we hopen dat die goed zullen werken, want dat zou een hele belangrijke stap zijn in het bestrijden van het virus.

Waar kijk je naar uit in het komende jaar?

Voor de zomermaanden kijk ik uit naar een beetje rust en een goed boek. Een niet-virologisch boek welteverstaan. Maar wees gerust, zo zijn er veel.

En dan nog een laatste vraag. Word je gesponsord door River Woods, Marc?

Haha, River Woods forever! Nee, ik heb wel een aantal truitjes gekregen, maar welk merk het was, dat weet ik niet meer.

Alright Marc, bedankt voor alles!

Tekst: Arkasha Keyzers - Foto': Johan Jacobs